

Dorota Kusa

Spotkanie bibliotekarzy bibliotek akademickich - użytkowników UKD

Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy 2/2, 161-164

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DOROTA KUSA
*Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego
im. Jerzego Kukuczki w Katowicach*

SPOTKANIE BIBLIOTEKARZY BIBLIOTEK AKADEMICKICH - UŻYTKOWNIKÓW UKD

Pracownia Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej w Instytucie Bibliograficznym Biblioteki Narodowej w dniach 19-20 maja 2009 r. zorganizowała spotkanie bibliotekarzy bibliotek akademickich – użytkowników UKD. Uczestnicy spotkania reprezentowali następujące uczelnie: Politechnikę Warszawską, Politechnikę Białostocką, Politechnikę Lubelską, Uniwersytet Szczeciński, Uniwersytet Zielonogórski, Uniwersytet Śląski, Akademię Ekonomiczną w Katowicach, Akademię Wychowania Fizycznego w Warszawie, Akademię Wychowania Fizycznego w Katowicach, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach, Książnicę Kopernikańską w Toruniu oraz Bibliotekę Narodową.

Jako pierwszy referat wygłosił pan Adam Stopa, pt. *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna – przeszłość i przyszłość*. Prelegent przypomniał nam, że pierwszą polską biblioteką stosującą system dziesiętny była Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy, a pierwsze wydanie UKD *Manuel du repertoire bibliographique universel*, liczące 10 000 symboli opublikowano w 1907 rok. Pionierkami wprowadzenia do polskiej praktyki tablic UKD były Jadwiga Bornstein oraz Stefania Osmólska. „One właśnie przygotowały grunt, dając pierwsze polskie adaptacje tablic i wskazówki metodyczne” – mówił autor referatu.

Pani Elżbieta Mickiewicz z Biblioteki Politechniki Białostockiej wygłosiła referat pt. *Kartoteka haseł wzorcowych UKD w katalogu komputerowym Biblioteki Politechniki Białostockiej*. Z chwilą kiedy biblioteki wprowadzają systemy komputerowe, często podejmują decyzję o zaniechaniu stosowania UKD. Na przykładzie Biblioteki PB można zobaczyć użyteczność tego języka informacyjno-wyszukiwawczego i stać się „biblioteką wzorcową”. Prelegentka przedstawiła następujące argumenty za pozostaniem przy UKD:

- jedynym językiem opracowania rzeczowego zbiorów Biblioteki Politechniki Białostockiej jest UKD, co ma duże znaczenie przy retrokonwersji zbiorów;
- katalog kartkowy był na bieżąco reklasyfikowany i uzupełniany, a tym samym stał się nieocenionym źródłem do powiększenia bazy komputerowej;
- UKD zapewnia szczegółowe indeksowanie dokumentów z zakresu nauk ścisłych;
- w opinii wielu bibliotekarzy UKD jest narzędziem o dużym potencjale, w dodatku stale rozwijającym się;
- system ALEPH pozwala dowolnie definiować zawartość pól rekordu bibliograficznego.

O formatach dla Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej mówiły Panie Jolanta Hys i Joanna Kwiatkowska z Biblioteki Narodowej, które przedstawiły różne sposoby prezentacji symboli klasyfikacji w rekordzie bibliograficznym, również innych niż UKD oraz w rekordzie wzorcowym. Pracownia UKD zaproponowała także adaptację wybranych pól Formatu MARC 21 for Classification-adaptacja oraz ukazała problemy w odwzorowaniu pól Format for Classification Data w polach Format at for Bibliographic Data.

W drugim dniu warsztatów bibliotekarze szkół wyższych podzielili się swoimi uwagami dotyczącymi tworzenia i stosowania UKD w opracowaniu rzeczowym. Reprezentowali oni Akademię Ekonomiczną w Katowicach, Akademię Wychowania Fizycznego w Katowicach, Uniwersytet Szczeciński oraz Książnicę Toruńską. Księgozbiór tych bibliotek składa się z bardzo specjalistycznych wydawnictw zwartych i ciągłych, dla których często w tablicach UKD nie ma symboli i odpowiedników słownych.

Prelegentka z Akademii Ekonomicznej w Katowicach, pani Zofia Pokusińska widziałaby potrzebę stworzenia i umieszczenia w tablicach symboli i odpowiedników słownych dla popularnych zagadnień, takich jak: przedsiębiorczość, globalizacja, logistyka, zachowania organizacyjne, kultura organizacyjna, zarządzanie jakością, zarządzanie wiedzą, zarządzanie projektem, zarządzanie zmianą, mentoring, coaching. Prelegentka udzielała konsultacji merytorycznych podczas przygotowywania nowych tablic, a w swoim wystąpieniu przedstawiła kolejne propozycje symboli do uwzględnienia w następnym wydaniu tablic, np.:

005.332.3 - Zmiana, zarządzanie zmianą

005.336.6 - Reputacja, wizerunek firmy

005.963.2 - Mentoring

330.131.7 - Ryzyko gospodarcze

Dla bibliotekarzy-użytkowników UKD pocieszającym wydaje się fakt, że aż 30% czytelników AE wyszukuje wydawnictwa na dany temat wg UKD.

W Bibliotece Głównej AWF w Katowicach od samego początku jedynym językiem informacyjno-wyszukiwawczym była klasyfikacja UKD. Dlatego tworząc ją tym bardziej zależy na rozszerzeniu aktualnego tłumaczenia tablic UKD o istniejące w pliku wzorcowym MRF słownictwo i symbole. UKD stosują również AWF w Warszawie i AWF w Krakowie. Autorka referatu, niżej podpisana, wyraziła zadowolenie, że w nowych tablicach PO58 z 2006 roku oraz ukazującym się na stronie www Biblioteki Narodowej – Biuletynie UKD pojawiły się symbole i odpowiedniki słowne haseł z zakresu sportu, turystyki, fizjoterapii, zarządzania, medycyny i innych dziedzin, np.:

796-058.66 – Ofiary wypadków sportowych

796.52-058.66 – Ofiary wypadków górskich

796.015:616-001 – Urazy sportowe. Traumatologia sportowa

796.096 – Relacje radiowe z wydarzeń sportowych

796.097 – Relacje telewizyjne z wydarzeń sportowych

796.072 – Dziennikarze sportowi

796.5 - Nordic walking

37.091.33-027.22:796 – Uczniowskie i szkolne kluby sportowe

613.7:159.96 – Joga

613.2 – Otyłość

Występuje jednak potrzeba przetłumaczenia symboli z pliku MRF lub podania metodologii tworzenia takiego symbolu dla następujących zagadnień: zarządzanie i organizacja w sporcie, filozofia sportu, psychologia sportu, teologia a sport, socjologia sportu, inwestycje w sporcie, antropometria sportowa, antropologia sportowa, biochemia sportu, biomechanika sportu, higiena sportu, marketing w sporcie, prawo sportowe, ortopedia sportowa, callanetics, stretching, pilates, squash, bobsleje, polo.

Joanna Ścibior z Biblioteki Uniwersytetu Szczecińskiego, podobnie jak poprzedniczka, ukazała problemy związane z używaniem dopowiedzeń słownych do symboli UKD w swojej bibliotece.

Ostatni referat tych warsztatów dotyczył stosowania podziałów wspólnych miejsca i czasu oraz podziału alfabetycznego A/Z w charakterystykach przedmiotowych zawartych w „Przewodniku Bibliograficznym”. Przygotował go pan Szymon Kiełpiński z Książnicy Toruńskiej, który zastanawiał się nad przydatnością i użytecznością podziałów wspólnych w katalogu komputerowym oraz nad porządkowaniem wyników wyszukiwania, jakie daje UKD.

„Nie ma klasyfikowania dla samego klasyfikowania. Klasyfikowanie ma służyć konkretnym celom. Oprócz wymienianych w literaturze potrzeb użytkownika uwzględnić obecnie należy także sposób funkcjonowania UKD w środowisku komputerowym” – powiedział prelegent.

Pełne teksty referatów można znaleźć na stronie:
<http://bn.org.pl/dlabibliotekarzy/ukd/materialy-warsztatowe>